

GULD NR.13 1991 VASKAR'N

* utgiven av SVENSKA GULDVASKARFÖRENINGEN *

2
Svenska
Guldvaskeföreningen

STYRELSE

ÖRDFÖRANDE Johnny Hagberg
Moränvägen 26
136 51 HANINGE
tel. 0750-258 86

SEKRETERARE Sten Bergström
Kolmårdsvägen 65
181 64 LIDINGÖ
tel. 08-766 14 04

KASSÖR Hendrik Nyman
Hackstavägen 8 a
184 00 ÅKERSBERGA
tel. 0764-217 88

LEDAMOT Rolf Saxström
Mjölnavägen 5
791 46 FALUN
tel. 023-343 22

LEDAMOT Hans Wallin
Bogårdsvägen 9
803 48 GÄVLE
tel. 026-166 380

SUPPLEANT Ken Karlsson
Rudolfsv. 11
714 00 KOPPARBERG
tel. 0580-11102

REVISOR Sven Kiuru
Snickaregatan 7
714 00 KOPPARBERG
tel. 0580-115 01

REVISOR Bertil Olofsson
Industrigatan 7 B
112 46 STOCKHOLM
tel. 08-542 960

REDAKTÖR FÖR GULDVASKAREN

Johnny Hagberg

Svenska Guldvaskarföreningen

postgiro 63 04 54-7

STYRELSEN HAR ORDET

Hej, föreningen lever och frodas!

Vi har nu hunnit in en bra bit på det nya året som förhoppningsvis kommer att bjuda på nya guldfynd och andra spännande saker.

VM i Dawson City 1990 finns väl fortfarande kvar på näthinnorna hos oss som hade förmånen att vara där, men nu stunder det för VM här hemma i Sverige 1991! Styrelsen och även flera andra från SGF bistår Kopparberg på olika sätt för att Sveriges första VM i guldvaskning ska bli så lyckat som möjligt. Här kommer nu tidernas chans att finnas för dem som ännu inte gjort det, nämligen mäta sina guldvaskartalanger gentemot världseliten. Ni kommer väl?

Uppe i Gällivare har vi också SM som går den 6-7 juli som givetvis är en viktig del av säsongen. Ni som ännu inte har besökt de nordliga nejderna tycker jag ska göra det, varför inte ta en sväng in i Finland och Norge där man grävt guld i över hundra år.

Då Svenska Guldvaskarföreningen fyller 5 år isommar har vi redan nu skaffat fram ett X-tra fint tygmärke med vårt emblem. Hoppas tygdekalen faller mdelemmarna i smaken, önskas fler kostar de 20 kr/st.

Skriv gärna om dina upplevelser i guldvaskarsammanhang och skicka in dem, bidrag till Guldvaskarknåkan vi aldrig få för många av! Korta som långa historier. Kom ihåg! tidningen blir inte bättre än vad vi själva gör den till.

Kassör Henrik Nyman har givit sig iväg på en längre resa till Asien, vi önskar honom lycklig resa! Under hans frånvaro tar vår förre kassör Anneli hand om penningtransporterna.

På försök startar vi nu också ett "videotek" där medlemmarna kan låna hem olika filmer om guld.

Vi önskar gärna fler föreningsmedlemmar som vill jobba lite och göra PR för oss i vårt marknadsstånd under VM-dagarna i Kopparberg. Hör av er!

STYRELSEN

SVENSKA GULDVASKARI ÖRENINGENS "VIDEOTEK" STARTAR.

REGLER-TILLVÄGAGÅNGSSATT

1. Alla SGF-medlemmar är välkomna att låna dessa band som finns med på listan.
2. Beställ skriftligen den önskade videon samt lämna ditt namn och adress till Rolf Saxström (medl.nr.35).
3. Du betalar en avgift på 30 kr + portot då du skickar filmen i retur. Inbetalningskort bifogas då filmen skickas ut så betala inget i förskott. O.B.S. använd samma påse då filmen ska gå i retur!
4. Respektera lånetiden som är en månad (max). Bortslarvat videoband ersättes med 500 kr till SGF.
5. Välkommen med din videoönskan till Rolf Saxström
Mjölneväg 5
791 46 FALUN

VIDEOFILMER FÖR UTLÅNING.

Nr.1 Tävlingsfilmer: a) Vm i Goldkronach 1989, Tyskland. (Tyska)

b) Vm i Reuris 1986, Österrike (30 min, tyskt tal)

Nr.2 Metodik-instruktionsfilmer: a) Frozen gold of the Klondyke (18 min)

b) Gold is where you find it (21 min.)

c) Fluvial morfologi (Dig it) - (34 min. svenska)

Nr.3 Dokumentation-

Historia

a) Bidjovagge guldgruva i Norge (finska, 16 min)

b) Kallt guld (finska)

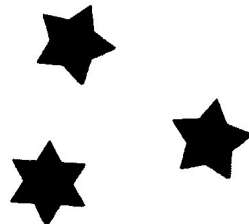
c) Guldet från Serra Pelada, Sydamerika (svenska, 30 min)

d) Guldstaden Dawson City (svenska, 20 min)

Svenska Guldvaskeföreningen

postgiro 63 04 54-7

ÖPPET HUS! ➤

Här får Du chansen att träffa Dina guldvaskekompisar före sommaren! Plats: Äppelbo förskola, Lidingö, utanför Stockholm.

Tid: Lördagen den 20 april kl 14.00-20.00.

Vi ser guldvaskefilmer på video, ser på bilder och litteratur.

Vi berättar om våra bedrifter och planerar nya. Tänk på VM i Kopparberg i sommar! Du har också tillfälle att köpa vår föreningströja, märken mm. Du kanske vill sälja något själv, visa bilder?

Frågor om guldvaske?

Kom och trivs!

Hur hittar man till lokalen?

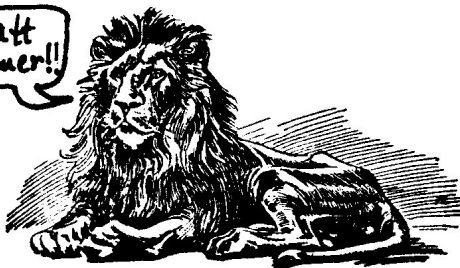
Kommunalt: Tunnelbana till Ropsten, därefter "blåa tåget", 21:an till Brevik. Där skyltar vi.

Med bil: Väg 277 från Ropsten mot Gåshaga till Högberga, därefter Södra Kungsvägen till Brevik.

Väl mött

önskar styrelsen!

Se till att
Du kommer!!

Utdrag ur protokoll från styrelsemöte den 12 jan. 1991. Åkersberga.

1. Sten rapporterar att 1000 tygmärken är beställda, storlek 7,5 cm i diameter, i övrigt med vår logotyp och våra färger i svart och guld. Försäljningspriset bestämdes till 20/st, varje medlem får ett gratis.
2. Ädelfors är kontaktade om att anordna tävlingar. Tävlingskommitten ombedes även kontakta High Chaparall i Småland för guldvaskar-tävlingar.
3. Kopparberg är kontaktade om vildmarksmässan i Sollentuna 12-14 april. SGF ställer också upp. Styrelsen trycker på att Kopparberg gör reklam för VM på mässan. T.v. funderar vi på utformandet av ett bås, där vi "visar upp oss".
4. Diskussion om våra Guldvaskar videos.
5. Funderingar om en VM-resa till England 1992.
6. Sten informerade om kommande tävlingar. Vi rekommenderar att SM hålls före 20 Juli.
7. Diskussion om vi på något sätt ska fira SGF s'5- års jubileum. Lösa funderingar.
8. VM-reglerna ska komma ut på svenska i Guldvaskarn innan VM 1991.

Sekreterare:

Sten Bergström.

Goldwasch EM - 1990 in RAURISERGEBNISLISTE/RESULTS
FINALE/FINALHerren - Profi
Men - Profi

Gold: 6 - FINALE/FINAL - Kontrollzeit: 13:30:02 h

Software by: ** HARALD MAIER ** (c) 1990 by: ** HARALD MAIER **

Rang	Name :	Nat.	Gold gef.	Wasch- zeit	Straf- zeit	Endzeit
1.	KOCH Helmut	AUT	6	7.0224	0	7.0224
2.	PFANDER Peter	SUI	6	8.0782	0	8.0782
3.	ZEMAN Herbert	AUT	6	8.1154	0	8.1154
4.	PIRCHNER Klaus	AUT	5	8.3563	5	8.3563
5.	MANDRICK Jean-Pierre	FRA	5	8.4148	5	8.4148
6.	MORYSEK Jiri	CSFR	5	9.1090	5	10.1090
7.	MOLASCHI Davide	ITA	5	9.4583	5	10.4583
8.	LUCAZEAU Laurent	FRA	5	9.5355	5	10.5355
9.	JAVINEN Ape	FIN	5	6.3276	5	11.3276
10.	POSTBIEGL Stanislav	CSFR	4	10.5445	10	14.5445
11.	TURON Frederic	FRA	4	17.4930	10	17.4930
12.	VEITZ Werner	BRD	4	9.1170	10	19.1170
13.	VIRGILIO Gerard	FRA	3	4.1663	15	19.1663
14.	STOCKL Josef	AUT	3	5.0824	15	20.0824
15.	GAUTIER Gilles	FRA	3	5.5820	15	20.5820
16.	FRIED Jiri	CSFR	3	6.1369	15	21.1369
17.	SUCHY Gebhard	BRD	2	5.0543	20	25.0543
18.	PFANDER Peter Jun.	SUI	2	6.3873	20	26.3873
19.	GUIOLLARD Pierre	FRA	2	6.4502	20	26.4502
20.	GIODA Claudio	ITA	1	6.2932	25	31.2932

Resultat lista från Damfinalen

finns ej.

1986 går VM i Goldvaskning i Dawson City.
Kanske EM det året kan vara nåt för
Gällivare eller Lannaavaara.

KANADA OCH VM I DAWSON CITY 1990

På Helsingfors flygplats sammanstrålade vi, tre stycken från Sverige och ca 20 st från olika delar av Finland. Resegruppen som skulle åka till guldvaskerens "Mecka", Dawson City uppe i Yukon Territory i nordvästra Kanada. Vi-paret Bergström-var lite tidiga i transithallen och satt fundersamma undrandes om guldgrävarhatten redan skulle tas på. Hur reste finnarna på sådana här resor? Där kom de, hattar, lappstövlar och ryggsäckar med fastspända vaskpannor. Avgjort, fort på med hatten, snart så utbyttes det hälsningar till höger och vänster. Gamla bekanta och en del nya ansikten.

Något senare var vi långt ute över Atlanten, bekantskapen var i full gång och ett ihärdigt kortspelsgång hade uppstått. Åtskilliga timmar senare trampade guldgrävargänget den kanadensiska marken, för oss var det jungfruresan över "pölen". I Toronto skulle det bytas till inrikes flyg för vidare färd mot Vancouver. Stämningen hade stigit och inte blev den sämre efter att vi stiftat bekantskap med det goda ölet Labatt's Blue. Nåväl, efter att somliga letat efter vilsna? resenärer och vissa andra strulat med diverse saker, så kom vi iväg. Flygningen mot stillahavskusten gick samtidigt som solnedgången så det var rasande vackert. I Vancouver skulle vi checka om bagaget till Whitehorse. Här uppstod problem, för ett halvt dussin av oss var väskorna på drift (båda våra), det var bara att ta handbagaget och åka vidare. På planet träffade vi även Boss Lindberg med son som skulle åt samma håll. Något som imponerade på mig var de nordamerikanska blåbären som vi fick till efterrätt. Goda och stora som golfbollar! - nåja, som spelkulor var de i alla fall.

Tre timmar senare landade vi i Yukons huvudstad Whitehorse. Där träffade vi sen Malin och Henrik som hann ifatt oss med ett senare plan under tiden som vi förgäves inväntade vårt bagage. Det skulle kanske komma nästa dag så vi åkte till hotellet som hette Yukon Inn. Klockan var midnatt fredag kväll, alltså bara ta en liten sänfösare och lägga sig. Vi skulle stanna hela lördagen för att sen åka vidare med buss söndag morgon.

Lördag, inget bagage i sikte, frukosten med det blaskiga "amerkakaffet" var undanstökad, vädret var soligt och vi skulle göra stan. Först lite fakta om Whitehorse: Den är som sagt numera huvudstad i Yukon T. (tidigare var det Dawson). Namnet har den fått efter forsarna i Yukonfloden norröver som påminner om "vita hästar". Stan är knutpunkt för Klondike Highway norrut mot Dawson C., söderut mot Skagway samt Alaska Highway som går i väst-östlig riktning. En genomfartsstad alltså, därav de många hotellen som finns. Under guldruschen gick det fr.o.m. år 1900 en smal-

-spårig järnväg hit från Skagway i södra Alaska. Den som sen skulle vidare till Dawson fick vintertid använda släde och under sommaren hjulångare via Yukonfloden. Viktigaste huvudnäringen är gruvindustrin sen turistnäringen på andra plats samt fiske, trä och pälsindustri. I Whitehorseområdet bor c:a 18.000 inv.

Efter att först ha tittat på indianhemslöjd traskade vi ut på stan och då kom Chocken! Bilarna for omkring med en guldgrävarbild på sina registreringskyltar, precis som om man alltid gjorde så. Vilket man också gjorde! Vilken härlig syn, visst hade vi hamnat i Klondike! I affärerna fanns det mycket att titta på, bl.a. T-shirts med olika Yukonmotiv, indianhantverk och annat som hörde trakten till. Här fanns också en uppsjö av "pins", det vi kallar hattmärken. Med andra ord här fanns "märkesmannens" eldorado. Däremot var det konstigt nog ganska tunnsått med vaskpannor. Det handlades friskt då vi hörde att priserna var högre i Dawson. En affär väl värd att nämna är Murdoch's Gem Shop. De skyltade med bl.a. en knytnävsstor nugget, likaså med Klondike Kates bälte som är svårt att beskriva utan måste ses. (Klondike Kate var en berömd underhållningsartist under guldruschen.)

McBride museet var lagom stort i min smak, sjäva byggnaden såg ut som en större timmerstuga vacker vackert beläget vid Yukonfloden som forsade förbi. Inne i museet var det välregisserat med mycket natur och utställningar från guldåldern. Utomhus fanns en del gamla järnvägslök och diverse veteranbilar att titta på.

Med båten M.V. Anna Maria var vi några stycken som tog en tvåtimmars tur en bit ned för Yukon och sen tillbaka, upplevelsen var att man fick se de vithövdade örarna på ganska nära håll, flera stycken vid olika tillfällen. Givetvis blev fotona man tog exceptionellt urusla! Anna Maria som är en kopia av en gammal hjulångare gick så sent som 1989 ända ned till Dawson, det tog c:a 4 dagar. Uppströms tillbaka till Whitehorse tog hela 9 dagar! Priset var då 40 dollar (200 kr) per dygn och person. Vilken resa! Under guldruschens "glada" dagar trafikerades floden av hundratals hjulångare, speciellt mellan Dawson och Alaska. Vid stranden i utkanten av Whitehorse står en ståtlig hjulångare vid namn Klondike, torrdockad. Den gick i gods och passagerartrafik ända till 1951 då den drogs upp på land för sista gången. Ett värdigt minnesmärke över de sköna hjulångarnas storhetstid. Efter stadsrundan som tog hela dagen kopplade vi av på Bar 98 som vi fick en viss förkärlek till, verkligen ett lokalt ställe. Men kvällen nalkades, vi återvände till hotellet för att kolla om bagaget anlant, -icke-det började bli irriterande. Kvällen tog slut, vi startade mot Dawson söndag morgon, utan bagage!

Sträckan var c:a 50 mil, vädret var dimmigt och regnigt så vi hoppades att vädret var bättre i Dawson. Vi rullade upp genom skogarna som på flera ställen härjats svårt av stora skogsbränder, Yukonfloden skyttade till ibland annars var landskapet lite trist i det regniga vädret. På kortspelsgänget var det full fart, de hade i varje fall inte tråkigt. I Bear-Creekområdet kom bussresans höjdpunkt som korthajarna missade, en svartbjörn sprang rakt över vägen mitt på ljusan dan.

Ungefär halvvägs rastade vi på ett matställe och där träffade vi på en "amerikafinne" från Massachussets i U.S.A. som undrade vilka vi var. Världen är liten. Där såg jag min första och enda kanadensiska gris som såg ut som en vanlig gris utom att den var helt chokladbrun. Nej, det var ingen chokladgris utan en livslevande. Särskilt mycket trafik var det inte på Klondike Highway och till slut nådde vi upp till Klondike River som är ett biflöde österifrån till Yukon. Här fortsatte Demster Highway norrut upp till Inuvik som ligger i den mäktiga Mackenzie flodens delta uppe vid Beauforthavet. 72 mil grusväg som ska vara alldeles fruktansvärt naturskön, kanske nästa gång... Priserna uppe i Inuvik ska också vara dubbelt så höga som i Whitehorse.

De sista milen märktes det att vi måste närma oss Dawson. På båda sidor om vägen fanns det kilometer efter kilometer med varphögar efter 100 år av guldletning. Maskiner från olika decennier fanns överallt som sönderrostade monument över människans guldtörst. Vissa delar av landskapet var helt förändrat, hela berg var avskalade sitt moränlager med endast en liten del av toppen orörd. Här och var höll en del bolag på och letade igenom högarna en gång till samt ökade på dem lite förstås. Inmutningar syntes faktiskt från vägen men de med sina skyltar var förstas för turisterna. Till slut så rullade vi in i en liten stad med leriga, oasfalterade gator med planktrottoarer och underliga hus, Dawson City!

fortsättning i nästa tidning

TÄVLINGSKALENDER

- 27-28 April mästerskapen i Pau, Frankrike
 19 Maj Bayerska mästerskapen, München (Ostparksee in Neuperlach)
 1-2 Juni Tjeckiska mästerskapen, Lounovice pod Blanikem
 8-9 Juni Evjärvi (Längelmäki) Finland (mellan Tammerfors o. Jyväskylä)
 15-16 Juni Tyska mästerskapen (Goldkronach, nära Bayreuth i n. Bayern)
 22-23 Juni Italienska mästerskapen?
 29-30 Juni Franska mästerskapen, Isere (Rhondalen strax öster om Lyon)
 6-7 Juli Svenska mästerskapen, Gällivare
 13-14 Juli Karasjok-Nordisk Open, Norge
 20-21 Juli Ivalo öppna mästerskapen, Finland
 27 Juli Lannavaara Open (endast Lördag) Sverige
 28 Juli Lemmenjoki, Finland
 3-4 Augusti Tankavaara-Finska mästerskapen
 9-11 Augusti VÄRLDSMÄSTERSKAPEN I KOPPARBERG
 17-18 Augusti Brittiska mästerskapen, Wanloch Head Storbr.

Samtliga mästerskap är "öppna" mästerskap, DVS. alla kan delta oavsett nationalitet. Vi ses i tävlingsbassängen!

HALLA DÄR!

↙ OBS!

DU SOM PÅ DITT JOBB ELLER HEMORT VILL SPRIDA VÅR HOBBY, TAG KONTAKT MED SEKRETERAREN SOM HJÄLPER DIG MED MATERIAL OCH ANNAT DU BEHÖVER.

FRANKRIKE-NYTT

Till att börja med får jag framföra hälsningar från F.F.O.R. till alla svenska guldvaskare. Som vanligt briljerar Frankrike med en guldvaskartävling redan 27-28 april i Pau, arrangerad av den regionala föreningen, är det Europas första för året?

Annars arrangeras det mineralmässor och liknande i Frankrike precis som här hemma i Sverige. Likaledes är det dåligt med guld i Paris som det är i Stockholm. Så FRANCILOR (Parisföreningen) söker sig ut mot Lyon, Bretagne eller Limoges under sina vaskutflykter.

Den som vill träna upp sin skolfranska och lära sig guldvaskartermer på nämnda språk har möjlighet att gå med i någon av följande föreningar.

FRANCILOR Mairie de Bures 914 40 Bures sur Yvette	AQUITAINE-ORPAILLAGE ancien presbytère Fichous 64410-Arzacq	AURO % impasse des Ecureuils 25400-Exincourt
AMPOROC 55, ch. de Pelleport 31500-Toulouse	O.R.E. (Orpailleurs de lést) 5, Rue de Dublin 90000-Belpport	RHON OR 301, Rue P. Bert 69003-Lyon

Vad avgifterna beträffar är den i FRANCILOR 110 f. för närvarande, jag antar att de andra klubbarna har liknande summor. Går du med så lycka till med det franska språket. Mera om Frankrike i nästa tidning.

J. B.

*BYT*SÄLJ*KÖP*

Till salu.

Husbil MB 508 D. Med centralvärme, spis, kyl, toa. Färskvatten och avloppstank, nya däck, nya plåtar runt om, nybesiktigad.

Billigt: 60.000:-

Ahti Majanen Tel 08 7124563.

MEDLEMSFÖRMÄNER FÖR SVENSKA GULDVASKARFÖRENINGEN.

Göteborgs Mineral o. Stengalleri
 Box 19084 (Chalmersg.25)
 400 12 Göteborg Tel.031/184344 20 kr rabatt på vaskpannor

Kristallen Stenslip(Agne o.Barbro Söderström)
 Fack 60
 980 13 Lännevaara Tel.0981/310 60 (10 % på all utrustning)

Bo Lindberg 15 % på sin vaskpanna
 Box 200 Gratis vaskning på "Guldcampen" i
 972 00 Gällivare Tel.0970/330 34 Muorjevaara

Arvika Kanot o. Turistcenter
 Box 191
 671 01 Arvika 10% på den blå vaskpannan

Tankavaara Guldby 10% för logi
 99695 Tankavaara 50% för vaskning vecko eller dagbiljett
 FINLAND TEL.9693/46158

Kurt Stenvall 10% på vaskpannorna och
 Blå vägen 70 rännorna i plåt.
 920 53 Stensele Tel.0951/202 58

Nävernemi Loomskylä (Där Ivalotävlingarna går)
 SF-99800 Ivalo
 FINLAND 10% för logi

FÖRSÄLJNING

KNAPPMÄRKEN 10 kr/st

DEKALER 10 kr/st

TIDIGARE EX. AV "GULDVASKARN" 10 kr/st

"DE ALLUVIALE GULLFOREKOMSTER I INDRE FINNMARK"
 AV HARALD BJÖRLYKKE 75 kr(lättläst på norska)

VASKA GULD I VÄRMLAND AV PH LUNDEGÅRDH 20 kr

Väldiga mängder guld påträffade på vulkanökedja i Stilla havet

Oanat stora mängder guld har påträffats i sydvästra Stilla havet. De över femtio nu kända fyndigheterna beräknas innehålla över 100 milj ton brytvärt guld!

Spanska sjöfarare upptäckte 1567 en ögrupp nordväst om Australien, där de fann guld och gav dem namnet Salomonöarna, berättar Harry Bökstedt i Sv Dagbladet. För något mer än ett och ett halvt år sedan började man bryta guld i den långa kedjan av vulkanöar norr och öster om Australien. Det tiotal gruvor, som startats, ligger på Salomonöarna men också på Sumatra, Nya Guinea, Fidji och Nya Zeeland. Bolag har bildats i Australien, Kanada och USA för prospektering och stora områden har mutats in på Borneo, Papua-Nya Guinea, Nya Hebriderna och halvön Coromandel på Nya Zeeland förutom på

de öar, där gruvdriften redan kommit igång eller är nära förestående. Inalles rör det sig om ett 50-tal fyndigheter.

Detta bälte av vulkanöar är geologiskt sett relativt ungt, bara en 40—50 miljoner år gammalt. En utfällning av guld och andra mineral sker när vatten i berggrunden hettas upp av smältan i jordskorpan och förs uppåt, där temperaturen och trycket sjunker. I ett sådant hydrotermalt system finner man ofta gediget guld. På andra öar har man funnit guld på 2—8 km djup anrikat i porfyrokoppar i mikrosprickor fyllda med främst kopparsulfider. När porfyrokopparn genom en ny naturprocess förs uppåt utsätts det för klyftning och vittring av cirkulerande regnvatten och guldet löses ut betydligt närmare jordskorpan.

GULDVASKNING I NORGE

"Gullsökningstillåtelse" måste man ha för att vaska guld i Norge. I annat fall kan dryga böter bli va fallet om s.k. "svartvaskning" sker. Ange vilka eller vilket område som Du vill gräva i. Ska man köra i väglöst område behövs också ett intyg för terrängkörning, här utgår också stor bötessumma om sådant icke finnes. Skriv till:

Bergvesenet
Postboks 3021, Lade
7002 Trondheim
NORGE

KALLE REBEL berättar vidare om sina äventyr i Klondike,
forts. från GULDVASKARN nr. 12.

Jag har en kompis som jobbar på metallverken i Finspång. Känner du till det stället? Jovars, det ligger bara fyra mil från mina trakter. Tiden går och jag tycker att det är hög tid för mig att dra om jag ska hinna till tältet innan natten. Ingen fara sägs det. Det är ju lördag så vi ska till kasinot. Du får skjuts. Jag hinner tänka att vem tusan ska köra i detta gäng, men besinnar mig vid insikten att vi är i civilisationens utkanter och en fråga i den vägen inte är opportun.

Nu ska vi prova din panna! Ut i förrådet/pannrummet. Där står ett stort fat med vatten, grus (guldhaltigt) tas från gårdsplanen och jag får en lektion i hur man vaskar här uppe. Han är klart kunnig. Efter vad han säger, så blev han tvåa, slagen av Peter Ericson i det mästerskap när segraren fick åka till Tankkavaaara 1983. Jag tror honom gärna på den punkten även om en del annat han sa nog är kryddat med en hel del transatlantisk storhetsdille.

När tiden är inne satte vi oss i en bil. Han kör! Det går bra ändå. Målet är som sagt kassinot. Jag avstår från att följa med in, tackar för mat och skjuts och beger mig till tältet.

Väl där somnar jag som en stock, har väl fortfarande en del att ta igen, men väcks likväl efter en stund. Någon idiot brakar igenom buskaget vid tältet. Varför kan inte folk gå på vägen? Lika plötsligt blir det tyst igen. Konstigt tänker jag. Vart tog han vägen? Inte ett ljud. Från vägen borde hans fotsteg hörts i gruset och likaså från flodstranden. Skit i det, jag vänder mig i säcken och somnar bums igen.

Söndag morgon.
Vaknar i dimman. Som jag snabbt lärt mig så kryper jag ner igen och avvaktar bättre sikt. Tar mig ändå upp vid 10-tiden och går mot färjan. Väl på väg över Yukon får jag frågan hur sömnen varit.
?

Jag får då reda på att det som väckt mig varit en björn. En av dessa som lärt sig att det finns mat i tält. Min smala lycka var att jag gjort enligt reglerna, använt alträden som kylskåp att hissa upp min proviant i. Vårre blev det för en av våra finska vänner, han har mot alla förordningar mat i tältet. Björnen går då helt sonika in och hämtar. Tur för innehavaren att han fortfarande är i stan och slapp mötet med Nalle. Som det nu var fanns bara slamsor kvar av tältet, men killen var hel.

Åter frukost på samma ställe. Träffar där en tysk amatörgeolog som jag känner igen från Ivalojoeki.

Han tipsar mig om en kille som heter Dietmar Gritzka som äger en massa inmutningar som inte är omöjligt att få tillgång till.

Fortfarande gott om tid till finalen. Strosar kring i "stan" en stund.

Ryktet om min närvaro har på något sätt spritt sig i trakten och folk med en eller annan kontakt med skandinaver, eller själva är sådana hör av sig.

Jag är fortfarande lätt att känna igen. Svenska flaggor och andra symboler pryder min utrustning och kläder.

Till och med ett norskt TV-team väntar mig, men i deras historia passar jag lyckligtvis inte in.

Finalpasset är sig likt. The same precidier, så att säga.

Inget att ödsla skrivkraft åt.

Diverse klasser, samma regler och en hel del pompa.

Efter att ha belagt en 16:e plats bland proffsen, gäller att snabbt komma hem till tältet och ta på sig dom rena jeansen för banketten.

Banketten avhålls i kasinot. Massor av folk. Helstekt gris, sallad och vitlöksbröd som man tar för sig av utanför lokalen. Sen jagar man en plats i lokalen att sätta sig vid och äta.

Stämningen blir snabbt hög. Diverse tal hålls. Man skålar för världsmästaren Rudi Steiner och varandra. Underhållning av damer i tidstypiska utstyrlar, d.v.s från ruschens tid samt diverse lokala spelemän.

Så småningom utbryter dans.

Själv knallar jag kring i vimlet och pratar med kreti och pleti.

De flesta europeer ska hem direkt i morgon. Som har ju varit i landet längre än jag.

Själv undersöker jag möjligheten att komma ut i markerna och vaska.

Det verkar nu inte alltför svårt. Det är bara att köpa sig en claim. Anbud saknas inte. Det verkar närmast vara höstrea.

Jag blir till slut presenterad för denne Dietmar Gritzka och personen (vem det nu var) frågar om inte Ditmar kunde tänka sig att upplåta någon av sina claims?

Visst, ta den vid Hunker nr 29.

Ska du dit imorrn? Vi syns om någon dag då, jag kommer längre fram i veckan.

Nöjd med att ha ordnat detta, fortsätter jag att vimla kring bland folket tills det är dags för sista färjan hem.

Måndag morgon.

Försöker vänta ut dimman, men det är inte bekvämt på liggunderlaget. Dessutom är det tusan vad det är rött här nere vid floden.

Jag packar ihop. Det är nu inte allför mycket, och drar in till stan.

Först går jag till inmutningsregistret och skaffar mig en karta över Hunker Creek och försäkrar mig om att nr 29 verkligen tillhör Dietmar.

Provanterar och beger mig ut på vägen söderut.

Får snart lift med en folkvagnsbuss som körs av en kille jag pratat med på festen i går.
 Han turistar här med sin tyska tjej. Jobbar annars med att per båt ta turister genom Grand Canyon.
 Efter en god stunds körning kommer till den väg som för upp mot Hunker, är det dags att ta farväl av dessa två.
 När vi lastar av min ryggsäck ser jag att bilen är försedd med diverse finska dekal.
 Har du varit i Finland, frågar jag?
 Jomennisst, säger han på klingande finladssvenska.
 Niemi är namnet. Å fan, så du har haft mig till att snacka engelska helt i onödan.

Ett nytt travande börjar. Här går av naturliga skäl inte många bilar. Inga alls egentligen. Inte mycket aktivitet överhuvudtaget. Bara några inmutningar är under bearbetning.
 Efter mer än en timma kommer så äntligen en jeep som naturligtvis tar upp mig.
 Tur det, för värmen håller på att knäcka mig.
 Vädret har under de dagar jag varit här plötsligt blivit bra. Dawson har en regnperiod bakom sig, men nu är dagarna smällheta och nätterna kring noll.

Tjejen som kör ska längst upp på krönet och till en inmutning på andra sidan vid Sulfur Creek.
 Av någon anledning får hon för sig att den claim som jag ska till också ligger där.
 Efter visst parlamentering får jag ändå stiga av där jag anser att den arm av Hunker Creek som nr 29 ligger vid, försvinner upp mot höger.
 Hon tror mig egentligen inte, men vill tokfan irra omkring här så är det väl hans bekymmer.
 Nu är jag bra på att orientera mig, så jag hamnar rätt.

När jag travat den sista kilometern uppför Hunkers högra arm, är klockan rätt långt liden på dan.
 Jag slår upp tältet och orienterar mig lite på claimen.
 Att inte heller Dietmar släpper till de mest lönsamma bitarna är snart uppenbart. Men å andra sidan kan jag med mina verktyg inte göra alltför stora ingrepp.

Plötsligt hör jag en bil komma uppför "vägen". Här är den mest två spår, så den husbil som uppenbarar sig har det lite trickigt att parkera på claimen ovanför Dietmars.

När det är avklarat stiger Rudi Steiner och hans sambo ur!!
 Dom och någon Schweizare till har köpt en inmutning här.
 Rudi ska bara provvaska lite innan han ställer kosan hemåt imorgon.
 Meningen är att de ska återvända igen nästa år och ägna sig åt detta i större skala.
 (Jag hälsade på Rudi i höstas när jag var på genomresa i Schweiz. Det blev aldrig någon resa till Dawson mer, och guldvaskning har inte hög prioritet hos honom längre.)

Jag värmer min kycklingsoppa direkt i burken över öppen eld.
 Gömmer sen maten i ett Caterpillarvrak som står på inmutningen, så att björnar inte ska frestas, (sover

forts. sid. 20

Erling går på guldjakt i Jämtland

En

Bollebygd har drabbats av guldfeber!

Febern ger sig i alla fall tillkänna hemma hos Erling Hyltse och hans vänner. Metalldetektorn har tagits fram och på bordet ligger inmutningsbeviset.

Men beviset gäller inte några guldfynd i Bollebygd. Nej, nu ska Erling knäcka gåtan med den sägenomspunna Frontgruvan i Förlinge i Jämtland.

Erling Hyltse har mutat in ett 100 hektar stort område i Jämtland. Och han är säker på sin sak - det finns guld att hämta.

- Det var väl 15-20 år sedan som jag läste i en tidning om en torpare som på 1830-talet hittade fantastiska bitar guldmalm. Jag har gått och funderat på historien och visst är den sann.

Vilken historia är det då som Erling Hyltse talar om?

Jo, allt började med att en man vid namn Jon Olofsson-Front byggde ett litet torp långt inne i de jämtländska skogarna. Torpare blev han, denne man som varit dräng och indelt soldat.

En dag skulle Jon Olofsson-Front skörda starrgräs och plötsligt glittrade något på marken. Ett glitter som skulle förändra livet för många människor.

Jon Olofsson-Front tog med sig de gyllene stenarna hem, han förstod att han funnit guld. Men hur skulle en fattig torpare få glädje av upptäckten?

En resa till Stockholm och Kungliga bergskollegiet fick det bli och kollegiets medlemmar häpnade. En sådan guldkvalité hade de aldrig tidigare sett.

Bergskollegiet beslöt sig för att studera fyndigheten på ort och ställe. Med hästdiligens företogs den långa resan till Jämtland.

Hade drunknat

Väl framme kom kallduschen, Jon Olofsson-Front hade drunknat. Kollegiet fick resa åter till Stockholm, men nytt hopp kom när det visade sig att bygdens nämndeman kände till fyndigheten.

Ännu en jämtlandsresa fick det bli - och ännu ett misslyckande. Kollegiet kom lagom till nämndemannens begravning.

Lägg sedan till ytterligare någon berättelse om guldets

förbannelse så förstår ni att sägenstämpeln satts på Frontens guldfynd.

Men hos Kungliga bergskollegiet finns papper på att torparen ville muta in mark. Och där skrivs om den fantastiska guldmalmen.

I Jämtland har minnena levt kvar. Men ingen har lyckats hitta guldet.

Ska det då bli en bollebygdsbo som löser gåtan?

Erling Hyltse är i alla fall säker på att guldet finns. Men

han är också medveten om att det kanske är lättare att hitta en nål i en höstack än guldklimpar i Jämtland.

Tänk er själva. Metalldetektorn är fantastisk, visst. Men den ger inte utslag om du inte står rakt ovanför guldet.

Tänker er då ett 100 hektar stort område som ska genomletas. De närmaste åren tycks vara inbokade för Erling och hans kompanjoner.

- Nja, tre år gäller inmutningen. Har vi inte hittat något då så...

Erling Hyltse från Bollebygd

Inmutningen ligger i alla fall framme på bordet, med sigill och allt. Sju kronor hektaret kostar det att muta in mark och inmutningen ger Erling ensamrätt i jakten på guldet.

- Fast staten ska förstås ha hälften. Men det blir nog pengar över så det räcker ändå.

Erling och hans fru har redan hittat resterna efter Jon Olofsson-Fronts torp. I juni kommer torpet att bli basen

för finkamningen av de hundra hektaren.

Det är då det visar sig om Erling har rätt. Han som är säker på att det finns guld, rent, fint guld.

Eller om frun kommer närmast sanningen. Hon som kallar det hela för "en spännade saga för barn".

Fast ändå tänker hon ägna sommaren åt att gå runt med en metalldetektor. För tänk om...

BORÅS
TIDN.

22/3 - 90

föresten numer alltid med min fältyxa under det som tjänar som kudde) klär på mig vantar och mössa och kryper i sovsäcken.

Första natten som jag inte fryser trots att det enligt Rudi varit minst -5 grader.

Alla småvatten frusna. Får gå ner till Hunker för att få något att fixa morgontet med.

Tillbringar dagen med att peta lite här och där i marken och vaskar så mycket fingrarna står ut med. Det blir rätt långa uppehåll för att tina upp dom igen.

Använder tiden till att strosa kring och njuta av naturen. Från en höjd på andra sidan Hunker har jag en magnefik utsikt, och lövskogen är underbar att se nu när det slagit till och blivit kallt.

Framåt kvällen tar jag farväl av Rudi. Det är dags för dom att dra hemåt. Själv ämnar jag stanna, för än är det gott om tid innan plikten kallar mig tillbaka till civilisationen.

Väldigt god kycklingsoppa och lättlagad dessutom.

Medan jag lagar och äter min mat börjar det regna. Inget att göra än att knyta sig tidigt och hoppas på bättre väder i morgon.

När jag vaknar nästa morgon ligger ett lager snö på tält och omgivning. Lagom muntert. Bestämmer mig för att roligare än så här kan jag ha. Visserligen har väl inte denna snö någon större utsikt att överleva dagen, men eftersom inte claimen var så särskilt givmild ändå, tänker inte jag att bearbeta den i snöslask.

Efter en stund börjar det dessutom att regna.

Packar alltså ihop mina saker och börjar fundera över hur många timmar det kommer att ta mig ner till the Highway. Då hörs ljudet av en bilmotor.

Uppifrån höjderna kommer en jeep. Det finns tydligen aktivitet längre upp. Själv trodde jag inte det efter mina strövtåg igår.

Han stannar naturligtvis och ger mig lift nedströms. Han kör mig ända ner till Vägen trots att han bor någonstans halvögs. Detta nämner han i förbifarten med en kommentar åt en Husky som skäller på oss vid en stuga.

"Vad förvånad han blev när jag bara kör förbi".

Hjälpsamheten här är som sagt stor och det var på något sätt självklart att jag åtminstone skulle skjutsas till The Highway.

Stort tack. Jag axlar min ryggsäck och börjar knalla mot Dawson. Efter ca tio steg hör jag en bil sakta in bakom mig och så kommer det sig att jag sitter i en ny bil framförd av Tony Fritz och blir skjutsad till Dawson.

Inte nog med det.

Denne Tony, gammal Österrikare förresten men för länge sen utvandrad, har en uträkning med att ta upp mig. Han behöver hjälp på den claim han arrenderade.

Hans caterpillar står still och det är ett elände att uträtta något själv. Så är det så att jag ändå ska stanna ett per dar till kan jag väl lika gärna bo hos honom i Dawson och följa med ut till Hester Creek och göra nytta.

Ja varför inte? Det duger väl lika bra som nå't annat, tänker jag, som jag dessutom inte vet vad det är.

Tony Fritz. Han är nog ett kapitel för sig. Vad jag förstår så är han allmänt duktig och driftig, men en aning slarvig. Om man säger så.

Har tydligen ägt en "Highway Lodge", ett slags motell i miniformat här i vildmarken, men slarvat bort det. En del anser honom för inte så lite knäpp, men det beror nog på att han gör som han själv tycker. Konstigt att det ska vara knäppt, här där alla gör som dom tycker. Men han är i alla fall en aning udda. Hade till exempel en av Polackerna boende hos sig under WM. Den som vi kallar för "hawkeye" den ständigt sömnige, men honom kastade han helt sonika ut berättade han. Kunde inte fan ha honom boende hos sig, sa han. Sov hela dagarna och åt hela nätterna, nä fy fan vilken typ. Bäst att passa sig tänker jag och va' på hugget imorgon när det bär av mot Hester.

Hur somhelst, vi kommer riktigt bra överens Tony och jag. Han behöver mig på sitt jobb, och jag får en helt ny inblick i livet i Dawson City vid sidan om det turistiska.

Han bor vid 7:e avenyn, men vägen dit går över The Sluice Box på Peter Jenkins hotell.

Här lär jag mig de återstående dagarna i Dawson hur livet ter sig för folk i Dawson.

Det är status att sitta på The Sluice Box Lounge. Det gör man alltid en stund efter jobbet och träffar de viktiga personerna. Där får man höra det senaste medan man hinkar i sig sin ranson.

För Tonys del var det 3 st.

De flesta som jag träffade tillsammans med Tony var nog äkta, men visst finns det en del "kulisser".

Ta Captain Dick t.ex. Han sitter i baren de flesta gånger man kommer dit och sprider atmosfär med sin uniform.

Samtidigt odlar han myten om sig själv och befrämjar affärerna (Peters).

Men det är skickligt upplagt. Hans klippalbum finns alltid tillgängliga. Och nog har han stått för en del rubriker.

Det mesta rör diverse jippon och galna ideer.

Se'n finns en del mera makabra saker.

Hans testamente till exempel.

Karl'n är också president för The Pickeld Toe Club. En klubb som jag med nöd och näppe ungår att bli invigd i.

Bakgrunden till klubben och invignsritualen tar vi en annan gång.

När Tony en kväll får för sig att nu är värdig att vederfaras äran, är lyckligtvis Dick bortrest, och eftersom han har hand om "regalierna" kan inget företas. Och jag slipper för övrigt bjuda på champagne.

På dagarna försöker vi sparka liv i en caterpillar på en inmutning som han är delägare i. Med klent resultat dock. Det läcker vid ett insprutningsmunstycke och en cylinder tar in vatten.

Det är på detta ställe jag hittar mest guld.

Arbetsstakten är inte alltför högt uppdriven så det ges goda tillfällen att studera både Tonys claim och andra intill.

En av kvällarna i "Boxen" går Tony och sätter sig vid ett gäng karlar som suttit vid samma bord varje kväll tidigare. Jag fotograferar honom i det nya sällskapet varvid en av dom brusar upp hötter åt mig att det där ger jag fan i. Min oförstående min föranleder honom att förklara att, för en sånt här kunde han hamna i fängelse för, som i Korea. Över hans axel ser jag att en av kompisarna blinkar åt mig att hålla god min, och det hela lugnar ner sig. Senare berättar Tony för mig att de tre herrarna var poliser. Federala sådana. Dom satt här och löste ett två år gammalt mord, som för övrigt alla vet vem som utfört.

Kasinot besökte jag en kväll. Som sagt Canadas enda legala och mest till för turisterna. Även här hålls hårt på imagen från förr i tiden.

Sålunda vakar "farsan", en äldre gentleman över det hela. Jag hänger av mig jackan i garderoben och ämnar kliva in. Hallå där! Jag kallas tillbaka och ombeds att vänligen lämna vapnen i garderoben!!

??

Jag går ju klädd som det liv jag för kräver, varför kniven hänger i bältet. Det är bara att ta av sig allt och lämna in.

Allt för stilen alltså.

Jag börjar så smått förbereda mitt avtåg från Dawson. Ekonomin säger att jag borde lifta till Whitehorse. Jag när fortfarande tankar på att gå via Chilcot. Åt fel håll men i alla fall.

Mot liftandet talar att trafiken så här års är så gott som obefintlig. Turistsäsongen tog slut i och med WH. Dessutom börjar min tid att tryta. Har ju en tid passa i Los Angeles.

Jag tar således bussen till Whitehorse. Den går två gånger i veckan.

Träffar en svensk vid "terminalen" som kom via kanot kvällen innan. Kanoten parkerade han hos Algotsson för att återkomma nästa år. Grabben har paddlat på alla floder i Canada under de senaste åren. Han överväger att stanna svart i landet och intervjua gamla skandinaver på ett ålderdomshem i Vancouver. Borde annars åka hem som han gjort förr om åren, hans tid utan uppehållstillstånd var ute för denna gång.

Bussen går klockan 16. Innan på dagen gjorde jag ändå ett försök att lifta. Stod någon timma vid vägen. Den ende som stannade var Algotsson som berättade att han vid midnatt passat på och förse sig med en insutning som blev "fri".

Anländer till Whitehorse klockan 23. Letar reda på ett vandrarhem och sover äntligen i en vettig säng.

Nästa dag är det bara att konstatera att Chilcot är "stängt". Ingen patrullering längre alltså.

Lika bra det vid närmare eftertanke. Tiden var för knapp.

Istället vidtar en Odysse med Greyhound.

Efter en natt och en dag hoppar jag av i Princ Georg. Tar in på motell, tittar på Sverige i första finalmatchen i Canada Cup. Nästa dag turistar jag i civilisationen igen. Går bland annat på biblioteket för att hitta europeiska tidningar.

Efter yterliggare en natt på bussen byter jag i Vancouver och efter att ha hämtat mitt "finbagage" i Seattle, fortsätter det direkt mot San Francisco.

Efter två nätter är det bussen igen. Stiger av i Merced, hyr en bil och sticker av upp i Sierra Nevada och tittar på Yosemite nationalpark.

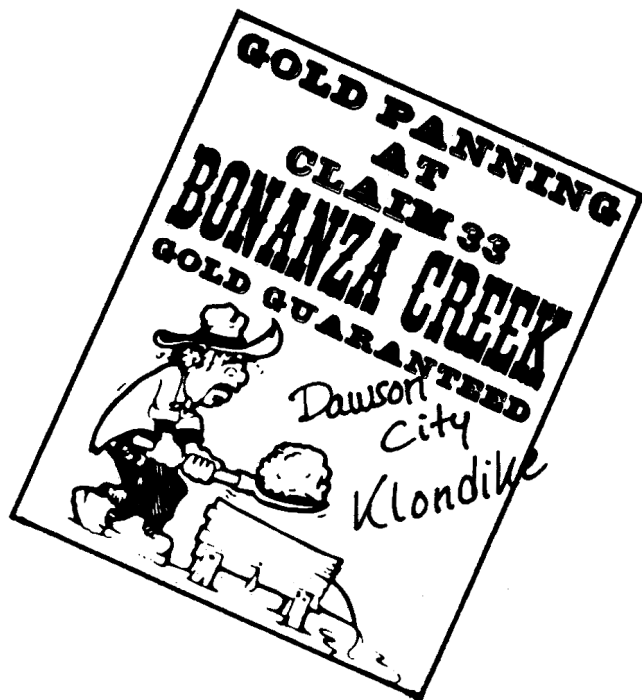
Så en sista natt på buss och jag är framme i Anaheim, Los Angeles.

En natt liten tripp ungefär som Umeå till Casablanca.

Från att ha fått vakna i ett översnöat tält och med fruset vatten i "kranen" till ett Californien i värmebölja och ett hotell med all tänkbar service.

Min kollega som kom direkt från Sverige, tyckte att jag såg tård ut. Ett förhållande som åtgärdades lätt under de 12 dagarna som vi tillbringade här.

Vadå hur många det var i finalheatet?
Man kan väl inte minnas allt heller.

Gör lite PR!
Köp en tröja!

Gul med blått tryck.

Tröjan kostar ..95...kr. + porto 10:-

Betalning sker till SGF's
postgiro 63 04 54 -7. Skriv
samtidigt storlek M eller L

FRÅGESIDAN

Fråga; Som ny medlem i SGF skulle jag vilja veta om Föreningen stöder dom priser som Guldström har i sin senaste katalog.

- Jag köpte, för inte så länge sedan guldanalyssatsen FK1 från Keene firman i Californien. Den kostade mig totalt med frakt ca, 240:-

I Guldströms senaste katalog kostar samma sats 512:-

Kan ni svara på varför Guldström ska behöva vara så dyr.

Trots att han betalar moms och frakt, så måste han väl ha rabatt på sina inköp från Keene.

Till sist vill jag andra medlemmar, som funderar på att köpa amerikanskt, kolla Keene katalogen först.

Adressen är: Keene Engineering Inc.

9330 Corbin Ave. Northridge, CA 91324 USA.

Svante A.

Svar; Guldströms senaste katalog visar upp en prisnivå som är häpnadsväckande. Varför? Ja, det kan väl endast han själv svara på. Att istället köpa direkt, som Du gjort kan vara en bra idé.

Eller, varför inte gynna våra annonsörer. Flera utav dessa har ett bra sortiment av vaskprylar. Och SGF medlemmar får också rabatt på grejorna. Söker någon medlem något extra, adresser eller kataloger m.m. så skriv till Red.

FÖRSÄLJNING

Dekaler 10 kr/st

Knappmärken 10 kr/st

Tygmärken 20 kr/st

Tidigare ex. av Guldvasakarñ 10 kr/st

"Vaska Guld i Värmland"-P H Lündegårdh 20 kr/st (se Guldvasakarñ 11.)

"De Alluviale Gullforekomster i Indre Finnmark"-Harald Björlykke
(Lättläst på norska med många bilder) 75 kr/st

SGF-tröjan 95 kr+(10 kr i porto)

Stöd föreningen!

Priserna inkluderar porto utom för tröjan där 10 kr tillkommer.

Pengarna insätts via inbetalningskort på SGF:s postgiro

630454-7 ange vad du vill ha och glöm inte namn och adress.

Boliden storsatsar på Skelleftefältet

SVD 19/4-90

● Boliden Mineral skall satsa en kvarts miljard kronor på prospektering inom Skelleftefältet. Detta är företagets hittills största satsning på malmletning.

Förhoppningarna är att finna brytvärda tillgångar på i första hand koppar, bly, zink och guld. Ett 20-tal så kallade uppdrag, dvs lovande områden som preliminärt redan är undersökta, skall nu granskas närmare.

Inom Skelleftefältet, som är 20 mil långt och fem mil brett, har Boliden ett tiotal brett, har Boliden ett tiotal brett, har Boliden ett tiotal brett, har Boliden ett tiotal brett. Trots att företaget här brutit malm sedan 1920-talet är området ändå inte helt utgrävt.

Malmen inom Skelleftefältet är slut kring år 2000. Men om geologerna nu gör nya fynd, väntas livslängden förlängas till 2010-talet.

Boliden Mineral har ett 90-tal man sysselsatta med

prospektering.

- Vi behöver nu utöka med ett 10-tal nya arbetstillfällen, säger VD Bengt Löfkvist. Jag kan däremot inte garantera några nya gruvor.

Satsningen görs under en femårsperiod. Först om fem år står det också klart om det blir några nya gruvor i området.

Skelleftefältet är efter Aitikgruvan (koppar och silver) det viktigaste området för

Boliden. Senaste malmletningen skedde i början på 80-talet. Denna resulterade i brytvärda mineraliseringar och två gruvor har redan öppnats. Ytterligare en, Kedträsk, tas i drift inom kort.

För första gången skall Boliden anlita ett utredningsföretag Falconbridge i prospekteringsarbetet.

Guld

Bland de guldproducerande länderna intar *Sydafrikanska Unionen* den främsta platsen. Därefter komma i ordning: *Sovjetunionen*, *Canada* och *Förenade Staterna*. Bland de medelstora producenterna må nämnas Australien, Congo, Guldkusten, Sydrodesia, Japan, Korea, Kina, Indien, Columbia, Chile, Brasilien, Peru och Mexico. Bland europeiska stater utanför Sovjetunionen stå Rumänien, Ungern och Sverige främst, dock betydligt efter de ovan nämnda medelstora producenterna.

Malmmineralen äro: Gediget guld (i regel med någon silverhalt), tellurider och i undantagsfall selenider. (Tellur och selen utvinnas som biprodukter ur tellur- och selenrika guldmalmer.)

Fyndigheter, som hava sitt *huvudvärde* i guldhalt, tillhöra i regel endera av följande grupper: 1) Gångar av eruptivt ursprung och med kvarts såsom övervägande gångart, 2) Metasomatiska malmer i eruptivbergarter eller annat hårdberg, åtföljda av kvarts, oftast även kopparkis och pyrit, 3) Mekaniska sediment, vilka representera anrikade vittringsprodukter av de båda föregående grupperna, företrädesvis den första.

Guld finnes däremot föga i magmatiska utsöndringar samt är sällsynt i kontaktmetasomatiska fyndigheter ävensom i metasomatiska malmer, som bildats i kalksten vid lägre temperaturer.

Vid *kemisk vittring* kan guldets anrikas på platsen, därigenom att andra mineral upplösas och borttransporteras. Guldets självt blir däremot blott sällan omflyttat i lösning. Så kan dock ske genom fri klor, som kan bildas av NaCl vid närvaro av manganmineral samt H₂SO₄ (som nästan alltid finnes närvarande i en vittrande sulfidhaltig malm).

De första exemplen anföras här från *guldförande »djupa» gångar av hög bildningstemperatur*, vilka genetiskt äro nära knutna till djuperuptiv av intermediär eller sur sammansättning.

Ontario i Canada har under flera årtionden varit en viktig guldproducent. Berggrunden är huvudsakligen prekambrisk och utgör en del av den stora »laurentiska sköld», som i Nordamerika intager ett läge jämförligt med Fennoskandias i Europa. Ontario och angränsande delar av Canada, både i V och i Ö, samt närliggande delar av Förenade Staterna (kring Lake Superior) innehålla utom guld stora fyndigheter av silver, nickel, koppar och järn. Följande suprakrustalformationer uppbygga detta områdes prekambrium.

<i>Lake-Superior</i>		Ö:a Ontario
	Keweenawan	
Övre huronian el. Animikie		Cobalt
Mellersta huronian		
Undre huronian		} Timiskaming

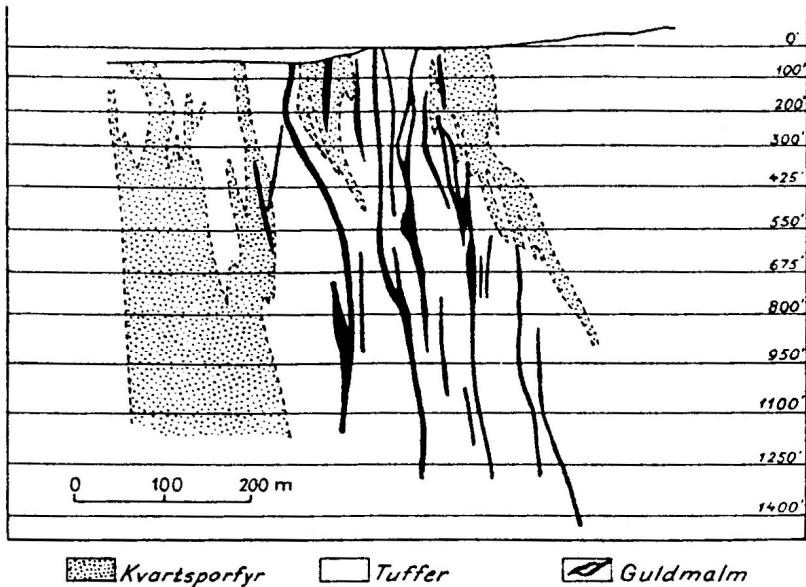
Keewatin

Den äldsta, keewatin, är väsentligen en vulkanisk formation, särskilt med grönstenslavor i »pillow»-utbildning. Liknande lavor uppträda dock även högre upp, i undre och mellersta huronian. Övre huronian liksom cobalt utgöres huvudsakligen av ordinära sediment, likaså timiskaming. Järnrika sediment i området kring Lake Superior finnas upp t.o.m. övre huronian. Keweenawan utgöres huvudsakligen av sandstenar och diabaser (lavor och intrusioner) och liknar mycket jotnium i Fennoskandia samt intager motsvarande plats i den geologiska tidsskalan, under det att huronian och motsvarande bildningar i Canada närmast kunna parallelliseras med de karelska och gotiska cyklerna i Fennoskandia. Keewatin skulle motsvara vårt äldre urberg (svionium). Två stora intrusionsepoker med dominerande graniter ha kunnat urskiljas: *Laurentian* före undre huronian och *algonian* före övre huronian.

Distriktet *Porcupine*, upptäckt 1910, har haft en guldproduktion hittills av över 1 miljard kronor. Berggrunden utgöres av keewatinlavor med brantstående, synklinala inveckningar av överlagrande sediment (konglomerat, gråvacka, skiffer) av timiskamingålder. I keewatins bergarter uppträda intrusioner av granitporfyr. Brantstående förskiffringszoner om flera km längd genomdraga berggrunden. I dem uppträda kvartsgångarna, dock strykande något snett över zonen. Gångarna ha följts till över 1200 m djup. De äro bra utvecklade i grönsten såsom i Hollinger och Mc Intyre, sämre i porfyren, och bestå av stripsystem huvudsakligen av massiv kvarts. Guldet uppträder dels i kvartsen, dels i de förskiffrade grönstenarna intill, vilka äro omvandlade under nybildning av kvarts, sericit, pyrit m.m. I Dome däremot sitta malmineralen huvudsakligen i timiskamingsediment, och mindre i kvartsgångar än i den metasomatiskt omvandlade bergarten. Guldet är mest gediget. Små mängder sulfider (magnetkis, pyrit, arsenikkis, kopparkis, blyglans, zinkblände) sällskapa med guldet. Ibland ingår scheelit. Gångarter äro utom kvarts, även dolomit, ankerit, samt rätt mycket turmalin. Guldhalten är i *Porcupine* i genomsnitt 16—18 gr/ton.

ADRESSÄNDRING

Hallå där! Glöm inte att
ändra din adress till oss
då Du flyttar.

Tvärsektion genom Hollingergruvans system av guldkvartsgångar. Siffrorna, som angiva djupet, äro i fot. Efter A. G. Burrows.

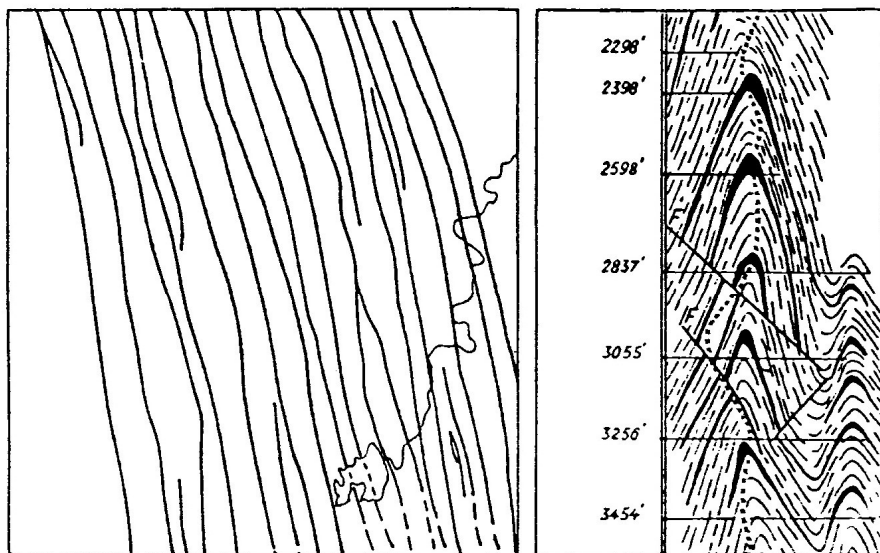
I *Kirkland Lake*, ej långt från *Porcupine*, utgöres berggrunden av timiskamingsediment med intrusioner av diorit och syenitporfyr. Malmbildningen är till sin kemiskt-mineralogiska natur likartad med *Porcupines*. Dock spela telluriderna en större och turmalin en betydligt mindre roll, vilket tyder på lägre temperatur (mesotermal malmbildning). Malmen uppträder huvudsakligen i en trasad intrusivbergart ovanpå en brant överskjutning och följes av en intensiv silicifiering och karbonatisering. Trots släktskapen med *Porcupine* finnas således stora olikheter.

Sannolikt finnes ett genetiskt samband mellan guldmalmerna i Ontario och intrusionerna av algomånålder. Porfyren vid *Porcupine* anses dock vara äldre och utan samband med malmen.

Västaustralien ger jämförliga exempel på guldmalmsbildning vid hög temperatur i prekambriiska bergarter. Det viktigaste fältet har varit *Kalgoorlie*, som från ett par km² («Golden Mile») producerat guld för över 1200 milj. kronor. Berggrunden består främst av amfiboliter, vilka åtminstone till stor del varit ytbergarter, d.v.s. basiska lavar och tuffer. Lagren äro brant uppresta. Malmbildningen är liksom vid *Porcupine* bunden vid förskiffringszoner. Malmineralen uppträda dels i kvartsgångar och dels i omvandlad (mestadels starkt förkislad) bergart. Tellurider dominera, men även ged. guld uppträder, ofta tillsammans med pyrit. Turmalin förekommer, men ej mycket. De brantstående malmförande zonerna magra av betydligt under 700 m nivån. Guldhalten har i *Kalgoorlie* varit 9—10 gr/ton.

Ibland guldförande kvartsgångar, bildade vid lägre temperatur men på avsevärt djup äro följande att anföra:

Kalifornien har efter upptäckten av vaskguld 1849, lämnat guld för ca 6 miljarder kr., därav knappt 1/3 direkt ur gångfyndigheterna, resten har varit vaskguld ur alluvialfyndigheter. Viktigast och mest typiskt är *Mother-Lodesystemet* på Sierra Nevadas västside. Sierra Nevada är ett gammalt veckberg, bestående mest av skiffrar av karbon- och juraålder samt av med skiffrarna växellagrande lavar och tuffer (mest basiska) ävensom av väldiga intrusioner av granitkaraktär (granodiorit), till åldern sen jura eller möjligen äldsta krita. Den avplanade bergskedjan är sedan stjälp mot väster och har förkastningsgräns i öster. I skiffrarna och grönstenarna m.m., utanför de egentliga granodioritområdena men delvis berörande dem, framgår inom en överskjutningszon *Mother-Lodebältet*, ca 180 km långt och 1,5 km brett, ungefär parallellt med den allmänna strykningen. Överskjutningens belopp är ca 100 m. Det är i *Mother-Lode* icke fråga om en sammanhängande gång, utan om en markerad zon med ett stort antal relativt uthålliga gånger. Det är mest fråga om rent sprickfyllande gånger med en mäktighet av upp till 3 à 5 m (sällan mera). Kvartsen är ofta uppdelad i ribbor genom glidplan parallella med gångsidorna. Guldet är mest gediget. Tellurider äro relativt sällsynta. Sulfider, mest pyrit och arsenikkis, ingå till ett par procent. Turmalin finnes, men är sällsynt. Även dolomit och ankerit uppträda som gångarter. Guldhalt är ojämnt fördelad men aldrig sensationellt hög. Rikare »ore shoots» äro lokaliserade främst till korsningar med andra lösningsvägar, men någon lagbundenhet har ej kunnat påvisas. Brytningen har i somliga fall gått ned till över 1400

Till vänster karta över de antiktinala axiallinjerna i Bendigo, Australien. Till höger en tvärprofil genom den veckade serien med guldkvartsgångarna i omböjningarna (s.k. sadelgångar). Efter H. Herman.

m djup. Intill gångarna finner man ofta metasomatisk omvandling av sidostenen och brytvärd guldhalt i denna. Redan 1869 slöt von Richthofen att guldet härstammar från djupare magmamassor, sammanhängande med de i Sierra Nevada blottade granodioritmassiven. Såsom en viss *tektonisk* motsvarighet till Mother-Lodezonen kan man beteckna »San Andreas Rift», den spricklinje, längs vilken San Franciscojordbävningen år 1906 ägde rum. Guldhalten har i Mother-Lodesystemet i genomsnitt varit 12 gr/ton.

I *Victoria* i sydöstra Australien finnas gångar, som genetiskt äro ganska likartade med de kaliforniska, men tektoniskt annorlunda. Ur geologisk synpunkt särskilt uppmärksammat är fältet *Bendigo*, där de guldförande kvartskropparna bilda utpräglade »sadelgångar» (»saddle reefs») längs flackliggande veckaxlar i den av veckade skiffer- och sandstenslager bestående berggrunden. Glappningen mellan de olika deformerbara sandstens- och skifferlagren har framkallat de rum, som utfyllts av kvartsen. Det är mest fråga om antiklinalgångar, men även synklinala sådana finnas. Guldhalten har i *Bendigo* varit 9 gr/ton.

Andra viktiga förekomster av relativt »djupa» guldgångar finnas, t.ex. i Indien (*Kolar* i Mysore), Brasilien (med *Morro Velho*, en mer än 2300 m djup gruva), *Yukon* i Canada, *Beresovsk* i Ural. I *Beresovsk* uppträda de guldförande kvartsgångarna som tvärgående sprickfyllnader i aplitartade granitiska gångar.

I Fennoskandia spela guldkvartsgångar endast en obetydlig roll. I Sverige är det endast *Ådelfors* i Småland som brutits. I Sydnorge ha däremot ett flertal gångar brutits eller undersökts, dock med dåligt resultat.

De *ytligare, guldförande gångarna* äro anknutna till unga (tertiära) yt-eruptiv. Deras frånvaro i äldre vulkaniska formationer kan möjligen bero på erosion av dessa formationer men är likväl anmärkningsvärd. Bergarterna äro huvudsakligen andesit, dacit och ryolit. I rena basaltformationer saknas denna malmtyp helt. Hit höra bl.a. gångar i Karpaterna, framförallt i Siebenbürgen i Rumänien, i västra Förenta Staterna och på Nya Zeeland (Nordön). Många besläktade gångar ha sitt huvudvärde i silverhalten. De två exempel, som mera ingående behandlas, äro från Förenta Staterna.

Cripple Creek (Colorado) har sedan upptäckten 1891 från ett område om ca 5×5 km producerat guld till ett värde av över 1400 milj. kronor. De geologiska förhållandena äro mycket egenartade, men samtidigt särskilt belysande för en del geologiska processer. Malmbildningen är anknuten till en nästan vertikal vulkanisk eruptionskanal (»neck») av tertiär ålder, som genomslår en urbergsmassa, upplyftad i östra randen av Klippiga bergen. Urberget består huvudsakligen av granit. Vulkanen representeras nu, sedan ytbildningarna borteroderats, av en brecciefylld neck med talrika smärre intrusioner dels i breccian, dels i angränsande urberg. Hela den tertiära sviten är alkalin: främst fonolit och närstående bergarter, ävensom underordnade, grövre, mera syenitartade former och basiska gångar. Breccian är en vulkanisk explosionsbreccia, med fonolit- och urbergsmaterial. Den utfyller ett i horisontalsnitt oregelbundet cirkelrunt rör om 4 à 5 km diameter, med ojämna gränser mot urberget och i huvudsak vertikal ställning.

Den borteroaderade vulkankägglan kan ej ha varit hög, och de översta bevarade delarna av malmgångarna torde vara bildade endast ca 300 m under den dåtida jordytan.

Malmgångarna representera den sista i berggrunden registrerade fasen av den eruptiva verksamheten, men utströmningar av CO_2 och N förekomma än i dag. Gångarna uppträda i breccian och dess närmaste omgivning. Vanligen är det fråga om helt tunna sömmar på spricksystem förande rikligt med guldteLLurider samt gångart av kvarts, dolomitspat och flusspat, men även metasomatiska kroppar av samma mineralogiska karaktär finnas. Gångarna äro följda till 1000 m djup. I de övre delarna, ned till 70 m, äro telluriderna vittrade, men guldet är kvar i form av limonitliknande »mustard gold». Guldhaltens har i Cripple Creek varit ca 1000 gr/ton.

Goldfield i Nevada har betydligt blygsammare produktionssumma, ca 320 milj. kronor (huvudsakligen 1903—1913). Denna gruva hade delvis oerhört rik malm (2 % Au). Bottnen är en komplex av kambriska skiffrar samt i dem intruderad vit granit (troligen jurassisk). På denna botten uppträder en flackliggande tertiär vulkanisk bäddserie av ryolit, andesit och basalt samt en troligen intrusiv dacit. Vidsträckt hydrotermal omvandling har inträffat med propylitisering och alunitisering. Propylitiserings utgör en omvandling resulterande i klorit, sericit, kalkspat, epidot och svavelkis. Produkten kallas propylit. Alunitiseringen ger framför allt alunit. Guldhaltens är bunden till ryggar av silicifierad bergart, mest i daciten, tydligen utbildade kring sprickor, på vilka termalvattnet gått upp mot ytan. Dock äro endast en del av dessa ryggar malmförande. En typisk profil visar i ryggens mittlinje en breccierad zon med mer eller mindre rundade fragment. I denna finnes den högsta metallhalten. Därutanför uppträder silicifierad bergart, med utåt avtagande förkisling, därefter en lersköl å båda sidor såsom gräns mot mindre omvandlad dacit. I den flintliknande, kvartsiga gångarten sitta malmmineralen: ged. guld, något tellurider, pyrit, vismutglans, samt enargit och famatinit och mellanled dem emellan, således mineral av formeln $\text{Cu}_3(\text{As}, \text{Sb})\text{S}_4$. Kring stycken av silicifierad bergart uppträda ofta ringar av olika mineral (kokardstruktur). I det pretertiära underlaget bliva gångarna snart obetydliga. Gångarna ha bildats på ringa minimidjup, troligen blott något hundratal m under jordytan, av uppstigande alkalina vattenlösningar. Aluniten är möjligen uppkommen därigenom, att H_2SO_4 bildats genom oxidation av lösningarnas svavelhalt nära jordytan.

Siebenbürgen har varit Europas viktigaste guldförande område med förekomster, som brutits sedan romartiden. De guldförande gångarna, vanligen endast 1—2 dm mäktiga, uppträda här på tektoniska sprickor i andesiter och daciter av tertiär ålder. Guldet förekommer mest gediget, här och var dock även i form av tellurider. Gångarterna äro kvarts, kalkspat, tungspat och manganspat. En kraftig propylitisering är utmärkande för dessa förekomster.

Rika guld-silvergångar knutna till unga tertiära eruptiv finnas även på *Sumatra*. Det gedigna guldet följes där av guldselenider. Forts. i nästa nr.

KULLANHUHDONNAN SM-90

TULOKSET

FINSKA MÄSTERSKAPEN TANKAVAARA 3-5 AUG-90

MIEHET, YLEINEN
LoppukilpailuHERRAR FINAL

Hippuja piilotettu 5 kpl

5 GULDKORN

Sija	Nimi	Aika	Hiput	Tulos
1	JALMARI KORHONEN	2.15	5	2.15
2	HEIKKI VEHVILÄINEN	2.39	5	2.39
3	PENTTI NUMMELA	3.18	5	3.18
4	VILI ROTH	3.21	5	3.21
5	WOLFGANG MESSER	4.05	5	4.05
6	MATTI KYLLÄSTINEN	4.07	5	4.07
7	ANDERS LINDQVIST	4.58	5	4.58
8	REINO ALANKO	1.48	4	6.48
9	PEKKA FALI	2.50	4	7.50
10	JANNE RINTA-KÖNNÖ	3.11	4	8.11
11	KAUKO MAIJALA	3.18	4	8.18
12	ERKKI KATAJA	3.22	4	8.22
13	KASPER VON WUTHENAU	3.28	4	8.28
14	KLAUS RINTA-KÖNNÖ	3.32	4	8.32
15	JUSSI A. VUORELA	3.33	4	8.33
16	PETTERI KANTOLA	3.40	4	8.40
17	JIMMY JONSSON	6.06	4	11.06
18	JORMA SALLANKO	2.38	3	12.38
19	REIJO RINTA-KÖNNÖ	2.53	3	12.53
20	ERKKI NISKANEN	3.31	3	13.31
21	JUKKA OJANPÄÄ	2.13	2	17.13
22	TOMAS SANDGREN	2.17	2	17.17
23	HÅKAN FLYGARE	2.59	2	17.59
24	HARRI HAUTAMÄKI	3.14	2	18.14
25	BJÖRN OLSSON	3.30	2	18.30
26	RAIMO KANAMÄKI	2.19	1	22.19
27	ARTO BLOMQVIST	2.50	1	22.50
28	PEKKA KANTOLA	3.36	1	23.36
29	HEIKKI RAUTIO	3.46	1	23.46

VETERANERFINAL4 GULDKORN

1	YRJÖ KORHONEN	2.58	4	2.58
2	JAAKKO KANGASNIEMI	3.15	4	3.15
3	JALMARI KORHONEN	3.25	4	3.25
4	HEIKKI KATAJAMAA	3.39	4	3.39
5	RISTO MÄLÄSKÄ	3.40	4	3.40
6	BERTIL KIVI-HÄKKI	2.59	3	7.59
7	RIKU ILONEN	3.25	2	13.25
8	SAKARI MÄKIPURO	4.40	1	19.40

HYÖRJÄRE HERRAR FINAL4 GULDKORN

1	HEIKKI NISKANEN	5.30	4	5.30
2	JUHANI ROMAKKANIEMI	5.56	4	5.56
3	PAULI NERG	7.10	4	7.10
4	PENTTI MÄSSELI	8.18	4	8.18
5	LASSE LEHMONEN	8.58	4	8.58
6	RISTO KUITTINEN	7.48	3	12.48

LANDSKAMPEN8 GULDKORN

1	SUOMI	5.17	8	5.17
2	RUOTSI	3.37	5	18.37

KULLANHUHDONNAN SM - 90

TULOKSET

FINSKA MÄSTERSKAPEN TANKAARA 3-5 AUG -9

NAISET

Loppukilpailu

DAMER FINAL

Hippuja piilotettu 6 kpl

6 GULDKORN

Sija	Nimi	Aika	Hiput	Tulos
1	MARGIT PIIPPO	3.56	6	3.56
2	PIRKKO LAPPALAINEN	4.28	6	4.28
3	TARJA TÖRMÄLÄ	5.13	6	5.13
4	ULLA-MAIJA LÄTTI	6.17	6	6.17
5	KATRI-SOFIA HULKKONEN	2.21	5	7.21
6	TERTTU TURUNEN	3.10	5	8.10
7	MARJATTA LEINONEN	3.22	5	8.22
8	ANNELI KYLLÄSTINEN	3.23	5	8.23
9	KAIJA NIEHOFF	3.26	5	8.26
10	RAUNI ALATALO	3.37	5	8.37
11	SEIJA LUOSTARINEN	5.09	5	10.09
12	PIRKKO KANTOLA	5.12	5	10.12
13	SALME KOCK	5.39	5	10.39
14	ANITA PATALA	6.15	5	11.15
15	LEENA SOININEN	3.20	4	13.20
16	TARJA MONONEN	3.34	4	13.34
17	MARJATTA TAMMISTO	8.43	5	13.43
18	RIITTA RAUTIO	3.47	4	13.47
19	RAIJA JÄRVINEN	3.48	4	13.48
20	SIV STJERNSTRÖM	4.50	4	14.50
21	MARJATTA SAARELA	7.09	4	17.09
22	EEVA OLLILA	3.06	3	18.06
23	RAIJA ARHO	3.24	3	18.24
24	JUTTA KORHONEN	3.27	3	18.27
25	KAISA MALINEN	3.28	3	18.28
26	ONETA WILSON	4.27	3	19.27
27	HILKKA HOLLA	4.40	3	19.40
28	JILL SMETHURST	5.06	3	20.06
29	LEEVA SIHVONEN	5.28	3	20.28
	<u>HYBJÖRRE DAMER FINAL</u>		<u>3 GULDKORN</u>	
1	RIITTA HYTTINEN	6.24	3	6.24
2	RAIJA LUUKKONEN	7.54	3	7.54
3	IRMA LARINEN	8.48	3	8.48
4	SAARA HELENIUS	9.28	3	9.28
5	MIRJA RAUTA	6.44	2	11.44
6	HANNA VÄISÄNEN	12.59	3	12.59
7	BRIGITTE SURBECK	8.48	2	13.48
8	LIISA MOILANEN	9.40	1	19.40
9	BARBARA DULNIAK	11.13	1	21.13
10	TARJA KUMPULAINEN	11.31	1	21.31
11	MARJATTA HÄNNINEN	13.04	1	23.04
	<u>UNGDOMAR FINAL</u>		<u>3 GULDKORN</u>	
1	ANNE ROTH	3.40	3	3.40
2	CAMILLA SKOGMAN	4.01	3	4.01
3	PIIA RAUTIO	4.56	3	4.56
4	TOMI ARHO	5.36	3	5.36
5	BJÖRN PIKKU-HÄKKI	6.07	3	6.07
6	KIMMO HELENIUS	6.12	3	6.12
7	TARU HOLLA	7.34	3	7.34
8	MARKKU JOKELA	3.16	2	8.16
9	MARKUS ILTANEN	3.41	2	8.41
10	JARNO ROMAkkANIEMI	10.15	3	10.15

GULDGRUVAN I BJÖRKDAL

Mauno Lassila

Söndagen den 14 okt avreste ett naturintresserat sällskap av unga och gamla med guld i blick till Björkdal, det senaste tillskottet i gruvfamiljen i länet. Färden gick först till Varuträsk, där f skogsrättaren Lennart Holmgren mötte. Dessutom väntade där flera deltagare från Gargnäs, Lycksele samt Skellefteå. Lennart Holmgren har själv vuxit upp med Varuträskfyndigheten, eftersom hans far var den förste som bearbetade den 1933. Vidare har han plockat ut säkert några ton olika mineral och sorterat dessa i högar för att underlätta för mineralletare. Han är alltså expert på Varuträskmineralen.

Mineralbrottet ligger mellan vägen Skellefteå-Jörn och sjön Varuträsket. Under kriget bröts olika sällsynta mineral, främst litium-, cesium- och rubidiummineral. Fyndigheten utgörs av en pegmatit, d v s en grovkristallin kropp i en annars pegmatitfattig miljö. Av litiummineral kan nämnas petalit, amblygonit och spodumen. Ett cesiumrikt mineral är pollucit, som är svagt rosa till färgen. Rubidium finns i en fältspat, rubidium-mikroclin. Vidare har man funnit beryllium, turmalin, muskovit, kassiterit, niob, tantal samt arsenik, antimon- och uranmineral. I början identifierades 39 olika mineral men Svensk uppslagsbok anger över 50 stycken.

I vilket fall som helst var det svårt att slita sig från högarna, men det går väl fler tåg. Högarna ligger kvar och kan besökas när som helst. Under somrarna kommer ofta utländska geologer på besök, eftersom fyndigheten är världsunik.

Björkdal är en mer normal fyndighet men även där har man funnit många mineral. I kontakten mellan en domformad (uppvälvd) granodiorit i söder och en mot norr stupande vulkanit finns kalksten avlagrad. Den bröts tidigare för jordbruksändamål. Föga anade man då vad som fanns i området. Genom geokemisk analys fann ett par geologer en guldanomali sydost om platsen. Vid närmare letande fann man 1985 guld i fast klyft öster om kalkbrottet. Det var kvartsrika gångar som innehöll små mängder guld, närmare bestämt 3 g/ton. Detta gjorde fyndigheten lönsam att bryta.

1987 startade verksamheten. Anrikningsverk och kontorsbyggnad uppfördes och stora jordmassor avrymdes. Inom ett år var brytningen i gång på allvar. Man har nu börjat bryta under marknivån i ett dagbrott. Årligen bryts ungefär 450 000 ton. Gruvan beräknas kunna drivas 10 år i ett första skede.

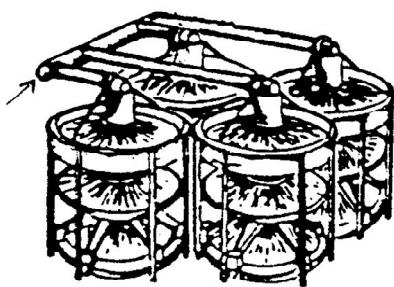
Hittills har 18 olika mineral hittats förutom gediget guld. Av dessa kan nämnas grafit, koppar och kopparkis, pyrit, magnetkis och molybdenglans.

Malmen bryts selektivt, d. v. s. man tar rätt på kvartsgångarna och lämnar det ofyndiga berget, som körs på tipp. Mer låghaltig malm läggs på upplag för att användas i fall den blir lönsam i framtiden. Därefter vidtar krossning i två steg, som är en både bullrande och dammande verksamhet.

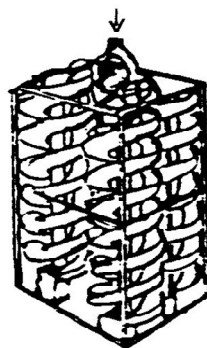
Malmen går vidare till ett malmlager och därifrån in i anrikningsverket. Där mals malmen ner tillsammans med vatten i en stångkvarn samt sedan i en kulkvarn. Därefter kan avskiljning av guldet starta. Detta sker i en konformig apparat, där guldet vibrerar ner i konens botten och avskiljs. En lodrät, spiralformig bana låter sedan guldet koma längs innerväggen medan lättare material går längs yttreväggen. Till sist går allt ut på ett skakbord där en uppdelning efter densitet sker. Guldet går där som en halvcentimeterbred sträng högst upp på det lutande bordet. Enstaka större flagor av guld skakas också fram.

Mellan 65-75% av tillgängligt guld utvinnes på så sätt. Det avskilda koncentratet innehåller omkring 10% guld. Större kom samt avfallet från anrikningsprocessen går tillbaka till kulkvarnen för ytterligare nedmalning. Sedan vidtar en flotationsprocess i två steg. En flotationsreagens samt tryckluft gör att guld och pyrit flyter upp till ytan och avskiljs. Efter avvattning erhålls ett koncentrat som innehåller 200 g guld per ton. Här utvinnes ca 25% av tillgängligt guld eller sammantaget i anrikningsverket omkring 90% av guldet i malmen. De sista 10% lönar sig inte att utvinna även om detta är fullt möjligt med t. ex. cyanidlakning. Denna metod är dessutom problematisk ur arbetsmiljösynpunkt.

Årsproduktionen är vid kontinuerlig drift omkring 1200 kg guld. Guldpriset har tidigare legat kring 90-95 000 kr per kg men har nu sjunkit. Priset bestäms av utbud och efterfrågan. Sovjetunionen säljer f. n. ut stora mängder guld vilket gjort att guldpriset sjunkit.

Konapparat för grovavskiljning
i ett första steg

Apparat för spiralavskiljning
utgör andra steget i processen

Mineralens spes.vikt.

Spec.vikt=	Torrvikten		
	Torrvikten	vikt i vatten	
Guld	19,3	Apatit	3,16-3,22
Pechblände	7,5-9,7	Flusspat	3,1-3,2
Blyglans	7,58	Andalusit	3,1-3,2
Wolframit	7,14-7,54	Ortit	3,0-4,2
Tennsten	6,8-7,1	Turmalin	3,0-3,2
Vismutglans	6,78	Hornblände	2,9-3,4
Koboltglans	6,0-6,3	Antofyllit	2,9-3,2
Arsenikkis	5,9-6,2	Tremolit	2,9-3,1
Scheelit	5,9-6,1	Aktinolit	2,9-3,1
Kopparglans	5,5-5,8	Dolomit	2,85-2,95
Järn glans	5,25	Biotit	2,8-3,2
Magnetit	5,2	Mollastonit	2,8-2,9
Bornit	5,06-5,08	Muskovit	2,78-2,83
Svavelkis	5,0	Talk	2,7-2,8
Braunit	4,7-4,8	Kvarts	2,65
Psilomelan	ca. 4,7	Beryll	2,63-2,80
Kolybdenglans	4,6-4,7	Flagioklas	2,61-2,77
Antimonglans	4,6-4,7	Klorit	2,6-3,3
Magnetkis	4,5-4,6	Kalkspat	2,6-2,8
Baryt	4,48	Cordierit	2,6
Pyrolusit	4,4-5,0	Kalifältspat	2,53-2,56
Manganit	4,3-4,4	Serpentin	2,5-2,6
Jutil	4,2-4,3	Gips	2,3-2,4
Kopparkis	4,1-4,3	Grafit	2,1-2,3
Sirkon	3,9-4,8	Stensalt	2,1-2,2
Korund	3,9-4,1	Svavel	2,0
Zinkblände	3,9-4,1	Borax	1,7
Järnspat	3,7-3,9	Bärnsten	1,05
Spinell	3,5-4,7		
Hypersten	3,5		
Granat	3,4-4,6		
Limnit	3,4-3,9		
Rodonit	3,4-3,7		
Augit	3,3-3,6		
Manganspat	3,3-3,6		
Epidot	3,3-3,5		
Olivin	3,3		
Diopsid	3,3		

Varsegod, en liten förteckning över de vanligaste mineralens specifika vikt. De flesta passerar din ränna utan att fastna. Men ta och titta på svartsanden i ett mikroskåp, så får du se. Där återfinner du många i form av små färggranna korn.

HÅRDA BUD FÖR
NORRLANDS VÄSKARÅ

Säkrare tillvaro för myggorna.

Ett tiotal vanliga myggmedel får inte längre tillverkas och säljas till affärerna. Till dessa hör Djungelolja och apotekens Myggstift. Ett av de verksamma ämnena i dessa myggmedel anser sig kemikalieinspektionen inte ha tillräckligt mycket kunskap om.

Vi kan inte garantera att det är ofarligt, säger Anna Tillberg på inspektionen. Dessutom börjar det komma alternativa ämnen. Men myggmedlen anses inte farligare än att de får fortsätta att säljas i butikerna året ut.

Man behöver inte vara orolig för att använda dem, men vi bedömer det här ämnet som onödigt, förklarar Anna Tillberg.

Vi har sålt Djungelolja i drygt 25 år, säger Bengt Klintman, VD på Wallco AB. Under den tiden har det inte varit några fall av skador hänförliga till myggoljan. Vi har begärt dispens från kemikalieinspektionen för att kunna sälja ut lagret, men har inte fått något svar än.

Flera av Wallcos myggmedel i US 622-serien hör också till dem som stoppas: myggstift, mygg lotion 11, myggsprej N och myggservett. Myggstift från Apoteksbolaget och Nobbpreparaten myggroll-on, myggstift, myggsprej och myggolja från Jill Produkter får inte heller tillverkas eller säljas till butikerna, däremot från butik till kund året ut.

ADRESSÄNDRING

Glöm inte att lämna din nya adress till oss då Du flyttar.

KOPPARBERGS TURISTVERKSAMHET

Ljusnarsbergs kommun

PRESS-RELEASE

GULD-VM

ÄNNU ETT VM TILL SVERIGE 1991!

Denna gång gäller det **guldvaskning**. World Gold Panning Association har givit Svenska Guldvaskarföreningen uppdraget att arrangera 1991 års världsmästerskap i guldvaskning. Mästerskapet kommer att äga rum 5-11 augusti i Kopparberg. För värdskapet står Ljusnarsbergs Kommun som därmed påtagit sig det ekonomiska ansvaret.

Det blir den 14:e gången som ett världsmästerskap i denna teknikgren går av stapeln. En gång har en svensk erövat VM-titeln, Johnny Hagberg från Handen; året var 1987. Som flerfaldig svensk mästare kommer han att tillhöra favoriterna även 1991.

1990 års VM äger rum i Dawson City, Yukon Valley, Kanada. Antalet tävlande förväntas bli 500 personer från 20-talet länder.

I Sverige har en svensk mästare officiellt korats 5 gånger - den första gången 1985 i Kopparberg. Samma år bildades även Svenska Guldvaskarföreningen - också detta i Kopparberg. Valet av värdort när Sverige nu för första gången fått äran att vara VM-arrangör föll därför naturligt.

Guld förknippas kanske inte omedelbart med orten Kopparberg, men Bergslagen är känt för sin mineralrikedom, och under en period bröts guld i ortens gruvor. Idag är åtskilliga markområden inmutande för guldvaskning, och varje sommar arrangeras vaskning för turister.

För ytterligare information:

Kopparbergs Turistbyrå
714 00 KOPPARBERG
Tel 0580-805 00 (vx)

Svenska Guldvaskarföreningen
Johnny Hagberg
Moränvägen 26
136 51 HANINGE
Tel 0750-258 86

WELCOME BIENVENUE WELKOM VÄLKOMMEN WILLKOMMEN BEN VENUTO Tervetuloa BIEN VENIDO
THE SWEDISH GOLD PANNING ASSOCIATION

**WORLD
GOLD
PANNING
CHAMPIONSHIP**

**AUG 9-11 1991
KOPPARBERG SWEDEN**

GULDVECKA

5-11 augusti 1991

*Mineralletning, Guldvaskning, Mässa,
Marknad, Hantverk, Underhållning mm.
Upplev Kopparberg 1891!*

GOLDEN WEEK

August 5-11 1991

*Mineral excursions, Gold panning, Market,
Handicraft, Entertainment.
Know Kopparberg 1891!*

**VÄRLDSMÄSTERSKAP I
GULDVASKNING**

9-11 augusti 1991

*Tävlingsklasser för både elit
och nybörjare!*

**WORLD GOLD PANNING
CHAMPIONSHIP**

August 9-11 1991

*Competitions for all - elite gold
panners and beginners!*

Barbetad av Sten B 2018

Arr: Föreningen för VM i Guldvaskning
Information: Box 6, S-714 01 Kopparberg Tel 0580-104 39 Fax 0580-806 83